

OMNIBUSUNDERSØGELSEN
MAJ 1984

GENEREL INTERVIEWERINSTRUKTION

2

PRÆSENTATION AF UNDERSØGELSEN

Undersøgelsen præsenteres kort, fx. som følger: "Goddag

mit navn er . Jeg kommer fra socialforskningsinstituttet og Danmarks Statistik, der i fællesskab undersøger en række forskellige emner. I denne undersøgelse er emnerne bl.a.: Miljøproblemer, fritidsvaner, indvandrere i Danmark og befolkningens levestandard".

INTRODUKTIONSBREVET

De udvalgte personer er orienteret om undersøgelsen ved det sædvanlige introduktionsbrev.

UNDERSØGELSENS BAGGRUND OG FORMAL

Socialforskningsinstituttet og Danmarks Statistik gennemfører nu igen en omnibusundersøgelse. Baggrunden for omnibusundersøgelserne er, at både Danmarks Statistik og socialforskningsinstituttet har behov for at undersøge forskellige emnekredse, der taget hver for sig er for små til at bære en selvstændig interviewundersøgelse. Det er derfor nærliggende at lade "passagererne løse billet" til én fælles, omnibus, der nu kører igen i januar.

SKEMA 1

Skemaet er baggrundsskemaet. Det indeholder de mere generelle spørgsmål om IP (interviewpersonen), såsom alder, køn, civilstand, stilling, indkomst m.v.; det er oplysninger, der tjener som baggrund for de egentlige undersøgelsesspørgsmål, og som både socialforskningsinstituttet og Danmarks Statistik har brug for.

- 3 -

Spørgsmål 6

Person nr. 1 skal altid være IP, og hvis IP er gift (samlevende) medtages IP's partner som nr. 2.

Samlever af samme køn

IP's partner noteres også som nr. 2 i spm. 6 (noter "samlever af samme køn" eller bare "ven"). Spørgsmål 7 i skema 1 samt spørgsmålene 44 og 46 i skema 2 til papirløse stilles også til IP'ere med samlever af samme køn (spørgsmål 45 stilles ikke). Ved spørgsmål 46 spørges om børnene er IP's børn eller samleverens.

SKEMA 2

Spørgsmål 1-18 stilles af Danmarks Statistik og vedrører befolkningens syn på den økonomiske udvikling. Disse spørgsmål er et led i EF's harmoniserede forbrugerforventningsundersøgelse, som finder sted samtidigt i alle EF-lande, bortset fra Luxembourg. Resultaterne fra disse undersøgelser anvendes, sammen med andre såkaldte konjunkturundersøgelser, til at vurdere, om der er tegn på en økonomisk op- eller nedgang.

Spørgsmål 19-27 stilles af Danmarks Statistik for telefon-, selskaberne.

Spørgsmål 28-41 stilles af Danmarks Statistik for Nationalbanken. Formålet med undersøgelsen er at belyse hvordan befolkningen klarer den aktuelle økonomiske situation. Indskrænker forbruget, forøger opsparingen eller låner man mere eller mindre. Spørgsmålene stilles i hver maj-omnibus.

Spørgsmål 42-43 stilles af Danmarks Statistik bl.a. for at justere de kvartalsvise opgørelser over antal beskæftigede som man beregner på grundlag af ATP-indbetalinger.

- 4 -

Spørgsmål 44-46 stilles for Danmarks Statistiks kontor for befolkningsstatistik for at belyse udviklingen i antallet af papirløse ægteskaber.

SKEMA 3

Spørgsmål 1-19 stilles for miljøstyrelsen. Hensigten med spørgsmålene er at sammenholde befolkningens holdning til miljøproblemer, herunder prioriteringen af problemernes betydning, med den indsats og prioritering, som til dato er foretaget i miljøstyrelsen.

Spørgsmål 10-20 stilles af socialforskningsinstituttet og skal belyse befolkningens viden om og holdning til indvandrere. Ved at se bort fra indvandrere fra Norden, USA og Vesteuropa (indvandrere fra Italien og Grækenland er dog indbefattet) koncentrerer spørgsmålene sig tilnærmelsesvis om den gruppe indvandrere, der i daglig tale benævnes fremmedarbejdere. Da det er hensigten at præsentere emnet så neutralt som muligt for IP, er det dog besluttet at bruge begrebet som "udlændinge", "fremmede statsborgere" og "indvandrere". Drager IP selv den konklusion, at der er tale om fremmedarbejdere, eller spørger om det ikke er den gruppe, der spørges om, skal interviewereren blot bekræfte, at dette er tilfældet, men det er vigtigt alligevel at fastholde de formuleringer, som anvendes i skemaet, når de enkelte spørgsmål stilles.

11

Spørgsmål 21-24 stilles for Kulturministeriet og skal belyse i hvilket omfang en række kulturtilbud benyttes.

Spørgsmål 25-28 stilles af socialforskningsinstituttet.

Spørgsmålene blev stillet enslydende i januar-omnibussen 1984. Der spørges til alle former for biindtægter, men hovedsigtet er at belyse emnet "sort økonomi", således som det er beskrevet af Viby Mogensen.

"SORT ØKONOMI"

Formål

Når socialforskningsinstituttet beskæftiger sig med "sort økonomi" er det, fordi det fortæller noget væsentligt ved folks leveforhold i dag: Skatterne er efterhånden så høje, at det bliver af større og større værdi at kunne skaffe sig i det mindste nogle fordele udenom skattesystemet. Hvis disse fordele ikke er ens fordelt mellem befolkningsgrupperne, påvirkes jo godernes fordeling - og dermed påvirkes også billedet af, hvem der har brug for social og anden bistand.

I 1970'erne blev fx. forskellen mellem gennemsnitslønnen for en faglært og en ikke-faglært arbejder ret stærkt formindsket i Danmark. Men samtidig viser foreløbige undersøgelser af "det sorte arbejdes" udbredelse, at faglærte arbejdere tre, gange så hyppigt som ikke-faglærte har kunnet forøge indkomsterne med udbyttet af "sort arbejde".

"Den sorte økonomi" har også den betydning, at den er et signal til politikerne om, at man dårligt kan hente flere penge over skatterne til at hjælpe de svagere grupper med, uden samtidig at komme til at stille de svagere grupper (fx. de ikke-faglærte og pensionisterne) endnu svagere - fordi skatten fremmer "den sorte økonomi", som disse svagere grupper ikke får ret mange fordele af.

Foreløbige undersøgelser viser også, at befolkningen i meget vidt omfang finder "den' sorte økonomi" forståelig og acceptabel.

Hovedprincip

Vi følger det hovedprincip, at "sort økonomi" omfatter alt af økonomisk værdi, som passerer grænsen for kærnefamilien, og som svarpersonen regner med ikke bliver opgivet til skattemyndighederne.

- 6

Spørgsmål 29-33 stilles af socialministeriet og skal ud over varnehjælpen til pensionister give oplysning om forholdet mellem varmeudgifter og boligareal.

Spørgsmål 34-38 stilles af socialforskningsinstituttet og har i næsten samme form været stillet i januar-omnibussen 1981. Spørgsmålene angår de. 10-15 åriges fritidsaktiviteter og er en del af en større undersøgelse af dette emne.

Spørgsmål 39-42 stilles for Dansk Institut for Klinisk Epidemiologi (DIKE) og skal belyse kvinde'rs holdning til børnefødsler.

Spørgsmål 43 stilles af socialforskningsinstituttet og skal

belyse kvinders holdning til forskellige familietyper. Spørgsmålet har været stillet i januar-omnibussen 1981.

SKEMA 4/SKEMA 5

Spørgsmålene stilles for Institut for Samfundsmedicin ved Odense Universitet og en gruppe reservelæger på Fyn. Spørgsmålene skal indgå i 4 på hinanden følgende omnibusundersøgelser og er et led i en undersøgelse af unge gravide piger i alderen 14-20 år. Spørgsmålene har været afprøvet på skolepiger, som har fået seksualundervisning på anti-konceptions-klinik og på et enkelt gymnasium i Odense. Hensigten med deltagelse i omnibusundersøgelsen er i første omgang at etablere et referencemateriale til hovedundersøgelsen.

I
7 -

HUSK ALTID AT HAVE ET GENNEMSET KOMPLET SKEMASÆT EKSTRA MED I TASKEN - DER KAN MANGLE SIDER I SKEMAERNE-.

DET ER DEN PERSON, DER STAR ANFØRT PÅ ADRESSEKORTET - OG KUN DENNE - DER SKAL INTERVIEWES PÅ DEN PAGÆLDENDE ADRESSE.

EN RÆKKE SPØRGSMÅL SKAL IP KUN BESVARE PÅ EGNE VEGNE. NOGLE AF UNDERSØGELSENS EMNER ANGAR IMIDLERTID FORHOLDENDE I IP'S FAMILIE. I DISSE TILFÆLDE SKAL IP SVARE FOR FAMILIEN.

MED MINDRE DER ER ANGIVET ANDET I SKEMAET MA DER KUN SÆTTES ET KRYDS/EN RING VED HVERT SPØRGSMÅL.

ALT HVAD DER STAR TRYKT MED STORE BOGSTAVER SKAL LÆSES OP.

BRUG IKKE RØD KIJGLEPEN ELLER BLYANT TIL AT UDFYLDE SKEMAET MED.

i ----- ~ 1
,-HUSK-ALTID-AT-VISE-LEGITIMATIONS-KORTET--,

----- I

L~USK-AT-BRUGE-BESØGSKORTET - 1,

I